

Deze rubriek staat open voor iedereen die op het gebied van de ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving iets wil aankondigen of bespreken. Kopij en materiaal opsturen naar de redactie. Samenstelling: Aleida van Doornum en Ed Slotboom.

PRIJSVRAAG SUCCESVOL

De door de Eo Wijersstichting in mei 1994 uitgeschreven internationale ideeënprijsvraag *Inside Randstad Holland* heeft maar liefst 130 plannen opgeleverd. Opdracht van de prijsvraag was het ontwikkelen van een visie over de relatie tussen de Randstad en het Groene Hart. Wat betreft grootte en omvang is het stedelijk netwerk van de Randstad vergelijkbaar met Londen of Parijs, maar de vorm is duidelijk anders. Waar Londen en Parijs een centraal stedelijk centrum hebben, heeft de Randstad het Groene Hart. De inzenders moesten voor de stedelijke randen van Rotterdam en Utrecht nieuwe ontwerpen en plannen inleveren. Van de 130 binnengekomen inzendingen komt ongeveer een derde uit het buitenland, vooral uit de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en EG-landen, maar ook uit Finland, Korea en Slovenië. Op 16 juni wordt in het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) in Rotterdam een manifestatie over het thema van de prijsvraag georganiseerd. Op die dag worden tevens de prijswinnaars bekend gemaakt en wordt, eveneens in het NAi, de tentoonstelling over het ingezonden werk geopend.

**Eo Wijersstichting, p/a NIROV,
Postbus 30833, 2500 GV Den
Haag, tel. 070 - 346 96 52**

VOORBEELDPLANNEN (1)

Recentelijk zijn er weer enkele Voorbeeldplannen Vierde Nota uitgekozen bij het Ministerie van VROM.

Het Voorbeeldplan *Telewerkkantoor Purmerend* beschrijft de uitwerking van een in 1991 door Werkgroep '2duizend' ingezonden idee met een Telewerkkantoor. Een Telewerkkantoor houdt het midden tussen een werkplek thuis en een gangbare werkplek in het kantoor bij de werkgever. De voordelen van werken op kantoor en telewerken worden zo gecombineerd: minder reizen, wel collega's. Door het opzetten van een experiment in de praktijk een kleinschalig telewerkkantoor in Purmerend voor vijftien telewerkers werd beoogd meer inzicht te krijgen in de eisen die aan een telewerkkantoor worden gesteld en wat de gevolgen van telewerken zijn voor de arbeidsorganisatie. Uit de ervaringen blijkt dat er geen algemeen toepasbaar concept bestaat. **Telewerkkantoor Purmerend, tel. 02990 - 555 55, of Platform Telewerken Nederland, tel. 079 - 531 299**

VOORBEELDPLANNEN (2)

Het Voorbeeldplan *Parkeren Plaatsen* behandelt de uitwerking van een door de gemeente Groningen ingezonden idee voor de integrale aanpak van de eigen binnenstad. De openbare ruimte wordt opnieuw voor voetgangers en fietsers ingericht. Door een sturend parkeerbeleid wordt het autoverkeer vergaand uit het stadscentrum geweerd. In plaats van parkeren op maaiveldniveau in de straten van het centrum kunnen automobilisten gebruik maken van aantrekkelijk vormgegeven parkeergarages aan de rand van het centrum. Vanaf deze Parkeer & Pendel-terre-

De voormalige Westergasfabriek in Amsterdam foto: Ed Slotboom

nen worden ze met bussen (voorlopig uitsluitend op zaterdag, gratis) vervoerd naar de Grote Markt. Eventueel kunnen ze ook via een attractieve wandelroute in het centrum verzeild raken.

Gemeente Groningen, Dienst RO/EZ, tel. 050 - 672 212 / 673 587

STREEKPLAN GRONINGEN

In het *Streekplan 1995-2005* van de provincie Groningen, dat eind vorig jaar werd door Provinciale Staten werd goedgekeurd, streeft de provincie zowel naar realisatie van voldoende werkgelegenheid voor de Groningse bevolking als naar verbetering van de leefbaarheid van de provincie. De meest gebruikelijke weg is nu nog dat diverse beleidssectoren instrumenten inzetten om het beleid uit te voeren. Steeds meer is echter een geïntegreerde aanpak noodzakelijk. De provincie wil dan ook een plan voor de fysieke omgeving opstellen waarin zowel werkgelegenheid als leefbaarheid tot hun recht komen. In praktijk kent realisatie van zo'n plan echter praktische bezwaren. De provincie streeft ernaar nog voor het jaar 2000 een geïntegreerd plan op te stellen, maar voor de korte termijn is gekozen voor een aparte, maar wel onderling afgestemde productie van streekplan, milieubeleidsplan en waterhuishoudingsplan.

Meer informatie via tel. 050 - 164 852

HERGEBRUIK

Tot en met 14 mei is in de Gashouder van de voormalige Westergasfabriek ooit een van de grootste gashouders in Europa in Amsterdam de expositie *Wandel für die Menschen - toekomst van het industrieel verleden* te zien. De reizende tentoonstelling, samengesteld door de Internationale Bauausstellung (IBA) Emscherpark,

biedt een overzicht van tachtig wereldwijd verspreide voorbeelden van hergebruik van voormalige industriële complexen. In Nederland is al enige jaren een discussie gaande rond de herbesteding van het 19e-eeuwse industrieel erfgoed. De complexiteit van het hergebruik van oude industriële complexen (veelal staan stedenbouwkundige problemen en bodemverontreiniging herbesteding in de weg) speelt daarbij een grote rol. Het grootste deel van het complex van de Westerbak heeft inmiddels een nieuwe invulling gekregen met culturele functies. In Westerpark, het stadsdeel waar de Westergasfabriek staat, staan nog twee vooraanstaande industriële monumenten: het Machinepompgebouw op het Gemeente Waterleiding-terrein en de Graansilo op het Westerdok. Naar een nieuwe invulling voor deze twee industriële monumenten wordt nog steeds gezocht. **Westergassterrein, Haarlemmerweg 8-10, Amsterdam; toegang f 5,-; meer informatie bij Project Westergasfabriek Amsterdam, tel. 020 - 581 03 11**

INTELLIGENT WONEN

Ideaal wonen, werken en dienstverlening in een informatiemaatschappij door uitwisseling van elektronische informatie? Dat kan. Maar de vraag is hoe digitale diensten, intelligente technieken en elektronische snelwegen het wonen, werken en de dienstverlening daadwerkelijk kunnen verbeteren. Dat toont *Domotica 95*, een driedaagse conferentie en expositie op het gebied van ideaal en intelligent wonen, werken en dienstverlening van 8 tot en met 10 mei aanstaande, in de Amsterdamse RAI. Na de opwindende rond de elektronische snelweg komen de concrete toepassingen en praktische vragen aan bod, zoals 'wordt energie beter gebruikt,

Groningen richt openbare ruimte voor fiets in. foto: archief

de woning comfortabeler en het leven veiliger?' en 'wordt de dienstverlening thuis geleverd en zorg en techniek op maat verleend?'. Domotica 95 gaat in op de gevolgen van de elektronische snelweg en 'home electronic systems' voor het wonen, de apparatuur in de woonomgeving, energiemangement, elektronische diensten en de zorgverlening thuis en in instellingen. Praktijkvoorbeelden, projecten en visies wisselen elkaar af tijdens de conferentie. Tientallen sprekers, project- en productpresentaties, paneldiscussies en een expositie moeten inzicht geven in de laatste stand van zaken rondom digitale ontwikkelingen. De ministeries van VROM, EZ en VWS leveren een bijdrage aan Domotica.

Domotica 95 wordt georganiseerd door INVENT en de RAI. Voor meer informatie: Organisatie Bureau Amsterdam, Mw. B. Schmitz, tel. 020 - 549 12 12

RARO (1)

In februari heeft de Raad voor de Ruimtelijke Ordening (RARO) een advies behandeld over de noodzaak van Europese ruimtelijke ordening. Met de recente wateroverlast in het stroomdal van de Rijn en de Maas is volgens de RARO de noodzaak van Europese ruimtelijke ordening weer eens aangetoond. Tijdens de informele EU-milieu-ministerraad in het Franse Arles is dan ook uitdrukkelijk aandacht besteed aan de ruimtelijke ordening om wateroverlast tegen te gaan. De centrale vraag in het RARO-advies is hoe Europese ruimtelijke ordening de komende jaren gestalte kan krijgen. Naast een aantal uitgangspunten die de regering ter harte zou moeten nemen, worden twee concrete aanbevelingen gedaan: de ontwikkeling van ruimtelijke structuurbeelden voor stedelijke ontwikkeling en infrastructuur, landbouw, landschap en natuur op Europees niveau en het doen van meer onderzoek en studies en het creëren van formele en informele ontmoetingsplaatsen voor kennis- en informatieuitwisseling op bovennationale niveaus.

RARO (2)

Een tweede concept-advies van de RARO gaat over gebiedsgericht geïntegreerd beleid. Het ruimtelijk planningstelsel staat ter discussie. Dan gaat het niet alleen om procedures die moeten worden verkort, ook blijkt verkokering van de beleidsterreinen met betrekking tot de leefomgeving eenduidig beleid in de weg te staan. De uitvoering van regionale projecten en ontwikkelingen vindt steeds meer plaats in buitenwettelijk verband, in zogenaamde gebiedsgericht geïntegreerde projecten. Tegen de achtergrond van een sterk toegenomen regel- en plandichtheid in het ruimtelijk, water-, milieu- en natuurbeleid en de feitelijke afstemming in de projecten, wordt in dit advies de

vraag gesteld welke plaats geïntegreerd beleid dient in te nemen in het bestel met betrekking tot de leefomgeving. De conclusie van de RARO is dat dergelijk beleid een belangrijke toegevoegde waarde kan hebben in bepaalde situaties, maar dat daartoe het aantal wettelijke plannen wel sterk moet worden verminderd. Er is vooral behoefte aan heldere en eenduidige strategische plannen op zowel Rijks-, provinciaal als gemeentelijk niveau.

RARO, Willem Witsenplein 6, Postbus 30940, 2500 GX Den Haag, tel. 070 - 339 10 67

KWALITEIT OP LOCATIE

Voor 2005 zullen op de Vinex-locaties meer dan 600.000 woningen worden gebouwd. Onder het motto 'afkijken mag' heeft het ministerie van VROM het project *Kwaliteit op Locatie* gestart. In het kader van het project zal een aantal activiteiten plaats-

'Afkijken mag' foto: archief

vinden om het uitwisselen van kennis tussen participanten (regionale en lokale overheden en marktpartijen) in gang te zetten. Dit gebeurt door bijeenkomsten, maar ook door middel van een werkboek dat onlangs is verschenen. Hierin is een eerste inventarisatie gemaakt van de aspecten die bij het kwaliteitsbegrip horen. In de toekomst zullen tevens diverse brochures verschijnen. Bij het project wordt onder andere samengewerkt met de stichting Experimenten Volkshuisvesting (SEV), de Nederlandse Onderneming voor Energie (NOVEM) en het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening (NIROV). Omdat het begrip kwaliteit zeer breed opgevat kan worden, is een aantal thema's gekozen waarop het project zich zal gaan richten: duurzaam bouwen, wonen en stedenbouw, nieuwe stedelijkheid, de aansluiting van bestaand en nieuw stedelijk gebied en proceskwaliteit. De eerste brochure is onlangs versche-

nen en besteedt aandacht aan de planontwikkeling zelf. Aan de orde komen onder andere het project Leidse Rijn en de wijk Nieuwland in Amersfoort.

Werkboek en een gratis abonnement op de brochures is aan te vragen bij: Distributiecentrum VROM, Zoetermeer, tel. 079 - 449 449

STRATEGIE EN ZUIDVLEUGEL

De Provincie Zuid-Holland heeft, als voorbereiding op de streekplannen Zuid-Holland West en Rijnmond, de *Strategienota Zuidvleugel* opgesteld. De zuidvleugel is het gebied van Leiden tot Dordrecht en omvat vijf regio's: Duin- en Bollenstreek, Leidse Regio, Haaglanden, het Westland en de nieuwe stadsregio Rotterdam. Zuid-Holland staat voor een aantal belangrijke keuzen. De provincie wordt geconfronteerd met een groei van de mobiliteit, grote belasting van het milieu en een nog steeds groeiende woningbehoefte. De leegloop van de grote steden, wegtrekkende werkgelegenheid en de sluipende aantasting van het groene buitengebied is een grote zorg. De *Strategienota Zuidvleugel* geeft aan hoe Zuid-Holland richting wil geven aan deze processen. De nota is opgebouwd uit twee belangrijke bouwstenen: ten eerste de voorstellen voor aanpassing en/of verandering van het ruimtelijke beleid voor de periode tot 2005. Deze voorstellen staan in twee nota's Beslispunten, voor elk van de streekplangebieden één. Ten tweede is in een Discussienota een visie op de lange termijn (na 2005) gegeven. Deze nota geeft een bovenregionale koers aan. **Provincie Zuid-Holland, afdeling Communicatie, tel. 070 - 311 61 35 / 311 75 31.**

De nota's zijn tegen kostprijs te bestellen bij de Provinciale Uitgeverij, tel. 070 - 311 60 82

GDV LAAKHAVEN

De gemeente Den Haag wil in Laakhaven Centraal een locatie ontwikkelen voor een GDV. In GDV's (*Groot-schalige Detailhandelsvestigingen*) mag, in tegenstelling tot perifere detailhandelsvestigingen als Maxis, elk assortiment food en non-food en volumineuze en kleinere artikelen wor-

den verkocht. Elk van de dertien stedelijke knooppunten mag één GDV-locatie ontwikkelen op een B-locatie. De locatie Laakhaven Centraal maakt deel uit van het Laakhavengebied, dat als geheel een grote verandering ondergaat. Het voormalige industrie-terrein zal stap voor stap veranderen in een multifunctionele (stations-)locatie. Laakhaven Centraal moet uitgroeien tot een grootschalig handelscentrum. Vanaf 1997 zullen een woonthema-centrum, een aantal 'megastores' en grootschalige winkels openen op de zakelijke markt verrijzen. Daarnaast worden ondersteunende voorzieningen als horeca gepland. De beoogde combinatie van branches in één winkelconcept moet uniek worden in Nederland. Het project zal in publiek-private samenwerking met ABN-Amro en Volker Stevin worden gerealiseerd. De gemeente verwacht dat deze nieuwe vorm van detailhandel de positie van de stad als economisch centrum zal versterken.

CONGRES WINKELCENTRA

Succesvolle bouw van winkelcentra staat of valt bij een juiste inschatting van de ontwikkelingen op de winkelmarkt. Wat dat aangaat staat er een aantal belangrijke veranderingen op stapel, waarbij gedacht kan worden aan ruimere winkelopeningstijden en de ontwikkeling van GDV's (*Groot-schalige Detailhandelsvestigingen*). De nieuwste trends op het gebied van de detailhandel komen uitvoerig ter sprake op het op 7 en 8 juni door Euroforum georganiseerde *Nationale Winkelcentra Congres*. Op het congres, dat wordt gehouden in Nieuwegein, geven sprekers met veel praktijkervaring waaronder drs T. Liebe, directeur MABON, en drs P. ter Sluis, hoofd marketing WPM Planontwikkeling hun visie op het realiseren van een hoogwaardig niveau van detailhandelsvoorzieningen. Daarbij wordt ingegaan op vragen als 'hoe ontwikkelen de huurprijzen zich' en 'wat zijn de gevolgen van de liberalisering van de winkelopeningstijden'. Deelname kost f 1995,- voor beide dagen, f 1195,- voor één dag (excl. BTW, incl. documentatie en lunches). **Euroforum, drs C. de Bruin, tel. 040 - 608 866**

LOSSE NUMMERS VAN AGORA

De afgelopen anderhalf jaar behandelde AGORA de volgende thema's:

- Ecologisch bouwen (nov. '93)
- Noord-Brabant (jan. '94)
- Politiek en ruimte (mrt. '94)
- Woningnood (mei '94)
- Openbare ruimte (sep. '94)
- Detailhandel (dec. '94)
- Bevolking (mrt. '95)

U kunt deze nummers los bestellen. Per nummer betaalt u slechts f 12,50.

Stuur een kaartje naar AGORA, Plantage Muidergracht 4 1018 TV Amsterdam, of neem contact op met Ed Slotboom SISWO, tel. 020 - 527 06 23